

PELKOSENNIEMEN-SAVUKOSKEN
KANSANTERVEYSTYÖN KUNTAYHTYMÄ
Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto

**ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON
VALVONTASUUNNITELMA 2015–2020
Päivitys 2020**

Sisällys

1 Johdanto	4
2 Toimintaympäristö	4
2.1 Toimintaympäristö ja sen muutokset	4
2.2 Yhteistoiminta-alue	5
3 Alueelliset suunnitelmat.....	5
4 Voimavarat	5
4.1 Resurssitarpeen kartoitus	5
4.2 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako	5
4.3 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen	6
4.4 Yksityinen palvelutarjonta.....	7
5 Tietojärjestelmät	7
6 Yhteistyö ja viestintä	7
6.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus	8
6.2 Erityistilanneviestintä	8
7 Maksut.....	8
8 Valvonnan toimeenpano	9
8.1 Hankkeet	9
8.2 Eläinten terveyden valvonta	9
8.2.1 Eläintautiepäilyt ja –tapaukset.....	10
8.2.2 Zoonoosien valvonta	11
8.2.3 Terveysvalvontaohjelmat	11
8.2.4 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus	12
8.2.5 Kyyhkyslajat	12
8.2.6 Muu tautiseuranta	12
8.2.7 Eläinten keinollinen lisääntyminen	13
8.2.8 Eläimistä saatavat sivutuotteet	13
8.2.8.1 Sivutuotealan laitosten hyväksyntä	13
8.2.8.2 Laitosten valvonta	13
8.2.8.3 Sivutuotteiden hautaaminen	13
8.2.8.4 Käsittelemättömiä sivutuotteita käyttävät toimijat	13
8.2.9 Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti ja sen valvonta.....	14
8.2.10 Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus	14
8.2.11 Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden sisämarkkinakauppa ja vienti	15
8.2.11.1 Sisämarkkinatuonti ja -vient.....	15
8.2.11.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin	15
8.3 Eläinten hyvinvoinnin valvonta	16
8.3.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus.....	16
8.3.2 Tiloilla tehtävät EU-eläinsuojelutarkastukset	17
8.3.3 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus	17
8.3.4 Eläinsuojeluvalvojat.....	17
8.3.5 Eläinkuljetukset	17
8.3.6 Teurastamot ja pienteurastamot	17
8.4 Eläinten lääkitsemisen valvonta	17
8.5 Täydentävien ehtojen valvonta.....	18
9 Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano	18
9.1 Peruseläinlääkäripalvelu	18

9.1.1 Sisältö	18
9.1.1.1 Puhelinneuvonta	19
9.1.1.2 Sairaanhoido	19
9.1.1.3 Terveydenhoito	19
9.1.1.4 Eläinten lopetus.....	20
9.1.1.5 Todistukset	20
9.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	20
9.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu	20
9.4 Saatavuus- ja laatutavoitteet	20
9.5 Toimitilat	21
9.6 Välineresurssit	21
9.7 Ostopalvelut	22
9.8 Perustason ylittävät palvelut.....	22
9.8.1 Erikoiseläinlääkäripalvelut	22
9.8.2 Remissiomahdollisuudet	22
9.8.3 Laboratoriopalvelut.....	23
10 Suunnitelmien arviointi ja toteutumisen valvonta	23
11 Laatu	23
12 Seuranta ja raportointi	23
12.1 Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta	23
12.2 VASU-raportointi	23
12.3 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot.....	24
12.4 Eläintaudeista ilmoittaminen	24
12.5 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi	24

Liite 1. Resurssitarpeen kartoitus

1 Johdanto

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämisestään eläinlääkäripalveluista sekä eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettuun eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Kunnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä myös kunnallista ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköä tai ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita.

Lain mukaan suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saataavuudesta, laadusta ja mitoituksista sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoituksista suunnitelmaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma ja alueellinen valvontasuunnitelma ja se on arvioitava ja tarkastettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

Kunnallisessa suunnitelmassa kunnan tulee kuvata miten kunnaneläinlääkärille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella järjestetty. Erityisesti tulee kuvata valvontakohteet, hyväksymismenettelyt, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, näytteenotto, hallinnolliset pakkokeinot sekä valvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi.

Kunnan on suunnitelmassaan osoitettava, että eläinlääkäripalvelut on järjestetty eläinlääkintähuoltolain vaatimusten mukaisesti.

Eläinlääkintähuollon valtakunnalliseen ohjelmaan (EHO) vuosille 2015–2020 on tehty päivitykset vuodelle 2020. Päivitys tehdään vuodeksi, koska elintarvikeketjun monivuotiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan, VASUun, tehdään myös vuodeksi 2020 vain kevytpäivitys. Alueellista valvontasuunnitelmaa ei pyydetäessä Lapin aluehallintovirastosta saatu, joten sitä ei ole voitu ottaa tässä päivityksessä laajasti huomioon (tulee läänineläinlääkäri Pirisen mukaan ja koon vasta myöhemmin keväällä). Luonnos tärkeistä kohdista saatiin pyydetäessä nähtäville.

2 Toimintaympäristö

2.1 Toimintaympäristö ja sen muutokset

Pelkosenniemen-Savukosken ktt ky:n eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontakenttä on melko monipuolinen. Yhteistoiminta-alueen kuntakeskusten välimatkat ovat pitkät. Alkutuotanto on erityisen tärkeässä roolissa Savukoskella, sen osuus kunnan elinkeinorakenteesta vuonna 2017 oli 38,6 %. Pelkosenniemellä vastaava luku oli 3,5 %, Sallassa 15,9 % ja Kemijärvellä 5,9 %. Savukoskella on Suomen suurin paliskunta Kemin-Sompio, suurin sallittu poroluku 12 000 eloporoa. Koillis-Lapin yhteistoiminta-alueella toimivat myös Pohjois-Sallan, Sallan, Oraniemen, Hirvasniemen ja Pyhä-Kallion paliskunnat. Eloporoluku koko yhteistoiminta-alueella on yhteensä 27 300. Karjatilojen määrä vähenee edelleen, osa tiloista on siirtynyt lihantuotantoon. Maitotiloja on jäljellä 25 kpl. Lammastalous oli elpymässä vielä 2000-luvulla, mutta nyt senkin trendi on alueella laskeva.

Matkailulla on tärkeä osuus paikallisessa elinkeinoelämässä. Pyhätunturin matkailukeskus sijaitsee Pelkosenniellä/Kemijärvellä, Suomu Kemijärvellä ja Sallatunturi Sallassa. Savukoski on profiloitunut itsensä KorvatunturinMaan erämatkailukuntana. Alueella on sekä koiravaljakkoyrittäjiä että poroajelu-, moottorikelkkailu- ym. ohjelmapalveluntarjoajia. Matkailun trendi on kasvava ja kansainvälistyvä.

Itä-Lapin väkiluvun trendi on laskeva. Viimeisimpien (31.12.2018) tietojen mukaan yhteistoiminta-alueella asui Pelkosenniellä 954, Savukoskella 1015, Sallassa 3491 ja Kemijärvellä 7370 henkilöä. Alueen pinta-ala on 18 182 km², mutta väestötiheys on Savukoskella Suomen alhaisin: 0,16 asukasta/km². Pelkosenniemi on asukasluvultaan Lapin maakunnan pienin kunta ja sen väestötiheys on 0,52 asukasta/km². Kemijärvi on Suomen pohjoisin kaupunki ja sen väestötiheys on 2,10 asukasta/km². Sallassa väestötiheys on 0,61 asukasta/km². Lemmikkieläimiä on suhteessa väestöön paljon. Osaltaan tähän vaikuttavat valjakkoyrittäjät, osaltaan alueen vahva metsästysperinne (metsästyskoirien suhteellinen osuus on suuri, ja metsästysturistien määrä samoin).

Savukoskella ja Sallalla on yhteistä rajaa Venäjän kanssa. Itäraja muodostaa rajan ns. kolmansiin maihin. Sallassa on myös Kelloselässä virallinen rajanylityspaikka kansainväliselle ajoneuvoliikenteelle.

2.2 Yhteistoiminta-alue

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa lakisääteisesti 1.1.2013. Alueella on harva asutus ja pitkät etäisyydet. Eläinlääkäreiden yhteispäivystys on toiminut jo pitkään kyseisellä alueella. Sodankylä jättäytyi pois päivystysrenkaasta 1.1.2014 alkaen. Alueen päivystävän eläinlääkärin tavoittaa virka-ajan ulkopuolella numerosta 0600 19 699. Päivystysnumero on maksullinen 1,19 €/min + pvm. Virka-aikaan ovat käytössä kuntien eläinlääkäreiden omat gsm-numerot.

3 Alueelliset suunnitelmat

Lapin aluehallintoviraston suunnitelmaa ei ole tähän päivitykseen saatu. Se on vielä lausunto-kerroksella Ruokavirastossa, ja toimitetaan kuntiin vasta myöhemmin keväällä 2020.

4 Voimavarat

4.1 Resurssitarpeen kartoitus

Ruokaviraston asianmukaiset lomakkeet ovat suunnitelman liitteenä 1.

4.2 Henkilöresurssit, vastuualueet ja työnjako

Eläinlääkintähuoltolain mukaisten tehtävien hoitamista varten kunnassa on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja. Jos kunnassa on useampi kuin yksi kunnaneläinlääkärin virka, kunnan on määrättävä kunnaneläinlääkäreiden keskinäisestä tehtävänjaosta. (ElhL 16 §) Kuntayhtymän palveluksessa on yhteensä 1 praktikkoeläinlääkäri/ympäristöterveysjohtaja, 4 praktikkoeläinlääkäriä, 0,6 valvontaeläinlääkäriä, 1 johtava terveystarkastaja, 2 terveystarkastajaa, 2 ympäristönsuojelun viranhaltijaa, 1 pieneläinhoitaja ja 1 toimistosihiteeri/eläinlääkärin

avustaja.

Kunnan ja aluehallintoviraston on huomioitava valtakunnallisen EHO:n mukaan myös eläinlääkintähuollon henkilöstön työturvallisuus ja jaksaminen. Talousarvioon varataan tarvittavat sijaismäärärahat ja eläinlääkintähuolto pyritään järjestämään siten, ettei eläinlääkäreiden työsidonnaisuus käy kohtuuttomaksi, tarvittaessa palkataan ulkopuolisia päivystäjiä.

Vuoden 2013 alussa aloittanut ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue mahdollistaa jonkin verran työnjakoa ja erikoistumista ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden kesken. Alueella on kuitenkin pitkät etäisyydet, jotka syövät osan tästä synergiaedusta.

Erityistä huomiota on jatkossakin kiinnitettävä siihen, että valvontatehtäviä ei suorita henkilö, joka on kyseiseen valvontakohteeseen kiinteässä asiakassuhteessa. Yhteistoiminta-alueella toimii osa-aikainen (60 %) valvontaeläinlääkäri, virka on ollut pääsääntöisesti täytettynä 1.6.2014 alkaen. Tarvittaessa jääviysongelmat ratkaistaan jakamalla työtehtäviä viranhaltijoiden kesken siten, että valvontaa suoritetaan vanhojen kuntarajojen yli. Sallan praktikkoeläinlääkäreille on tehtäväkuvaan sisällytetty 10 % valvontatehtäviä, lähinnä elintarvike- ja alkutuotannon valvontaa.

Avustajien/eläinhoitajien lisäksi myös välinehuoltoon, siivoukseen, toimistopalveluihin sekä muihin tukipalveluihin varatut henkilöresurssit on esitettävä kunnan suunnitelmassa. Tapauskohtaisesti eläinlääkäri käyttää avustajana toimenpiteissä joko kollegaa, lähisukulaisiaan, sattunaisia harjoittelijoita tai potilaan omistajia. Kemijärvellä pieneläinhoitaja on paikalla virka-aikaan ja Savukoskella eläinlääkäriä avustaa vastaanotolla toimistos sihteeri. Välinehuolto on pääsääntöisesti eläinlääkärien itsensä vastuulla, Kemijärvellä välinehuoltoa hoitaa myös pieneläinhoitaja ja Savukoskella laitoshuoltaja sekä toimistos sihteeri. Siivooja käy eri toimipisteiden vastaanotoilla säännöllisesti.

4.3 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Kunnaneläinlääkäriin tulee olla laillistettu eläinlääkäri ja perehtynyt virkaan kuuluviin tehtäviin. (ElhL 16 §)

Evira (nyk. Ruokavirasto) on avannut 1.7.2011 internetiin eläinlääkärirekisterin julkisen tietopalvelun. Sieltä saa tiedon, onko henkilö oikeutettu harjoittamaan eläinlääkäriä ammattia Suomessa. Sijaisten osalta asia on näin ollen helppo tarkastaa.

Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että kaikki sen virallista valvontaa harjoittava henkilöstö pysyy ajan tasalla toimivaltansa alalla ja saa säännöllistä lisäkoulutusta tarvittaessa. (Valvonta-asetus (EU) 625/2017, 5. artikla kohta 4)

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoiminnan edellyttämää ammattitaitoa sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Eläinlääkäriammattin harjoittajan työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että ammatinharjoittaja voi osallistua tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen. (Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta 29/2000, 18 §)

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan ympäristöterveydenhuollon henkilökunnan olisi päästävä osallistumaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen vähintään kahdeksana päivänä vuodessa.

Kuntayhtymässä varataan vuosittain asianmukainen määräraha koulutukseen henkilöstön ammatillisen tietotaidon ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi. Koulutuksiin osallistumisissa noudatetaan tarkoituksenmukaisuus- ja tasapuolisuusperiaatetta. Erityistä huomiota kiinnitetään lainsäädäntökoulutuksiin. Mahdollisuuksien mukaan pyritään myös osallistumaan kaikkiin AVI:n järjestämiin koulutuksiin Lapin läänin alueella. Kahdeksan päivän koulutustavoitteeseen pääsemiseksi koulutuksiin osallistumiseen kannustetaan myös antamalla tarvittaessa vapaata palkallisena, vaikka eläinlääkäri muuten osallistuisi ammattitaitoa ylläpitävään koulutukseen omalla kustannuksellaan. Ympäristöterveydenhuollon yhteisellä z-aseamalla on toteutuneet koulutukset - taukko, jonka perusteella suunnitellaan koulutuksiin osallistuminen.

4.4 Yksityinen palvelutarjonta

Kuntayhtymän alueella tai päivystysalueella ei ole yksityisiä palveluntarjoajia. Lähimmät yksityiset eläinlääkärit toimivat Rovaniemellä, Sodankylässä ja Kuusamossa.

5 Tietojärjestelmät

Kunta huolehtii, että eläinlääkintähallinnon käytössä olevat tietojärjestelmät ovat tehokkaassa käytössä valvonnan apuna. Tietojärjestelmien käyttöön ja käyttöönottoon varataan riittävät resurssit ja varmistetaan niiden käytön osaaminen.

Jokaisella vastaanotolla on internet-yhteys sekä potilaspraktiikkaohjelma (Provet). Valvonta-eläinlääkäri käyttää työssään Office-ohjelmia. Kuntayhtymä huolehtii koneiden, ohjelmistojen ja tietojärjestelmien ylläpidosta.

Kuntayhtymän tietojärjestelmien ylläpito ja tekninen apu on keskitetty LapIT Oy:lle, joka on Pohjois-Suomen alueella toimiva IT-alan palveluyritys, asiakkaina kuntasektorin, julkishallinnon, pk-sektorin ja terveydenhuollon paikalliset organisaatiot ja yritykset. Lähitukena toimivat ao. kuntien ATK-tukihenkilöt.

6 Yhteistyö ja viestintä

Hallintolaki (434/2003) edellyttää, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Viranomaisten välisestä virka-avusta säädetään erikseen.

Eläintautilaissa (441/2013, EtL) ja eläinsuojelulaissa (247/1996, EsL) on säännöksiä eri viranomaisten velvollisuuksista ilmoitukseen ja yhteistyöhön eläintauti- ja eläinsuojelutapauksissa.

Toimivaltaiset viranomaiset noudattavat toiminnassaan suurta avoimuutta. Yleisöllä on oikeus tutustua toimivaltaisten viranomaisten valvontatoimia ja niiden tehokkuutta koskeviin tietoihin sekä valvontaraportteihin (Valvonta-asetus (EU) 625/2017). Viranomaisen toiminnan julkisuudesta säädetään myös julkisuuslaissa (621/1999).

Viestinnän periaatteina on luotettavuus, avoimuus, tasapuolisuus ja viivytyksettömyys.

6.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Viestinnän ja tiedotuksen vastuuhenkilö eläinlääkintähuollon osalta on ympäristöterveysjohtaja Hanna Nurmi, sijaisena kunnaneläinlääkäri Virve Korhonen. Ympäristöterveysjohtajana Nurmi on kansanterveystyön kuntayhtymän johtoryhmän jäsen, näin ollen yhteydenpito terveysviranomaisiin (johtava lääkäri ja johtava hoitaja) on luontevaa ja helppoa. Yhteistoiminta-alueen tartuntatauti- ja ruokamyrkytystyöryhminä toimivat tällä hetkellä kunkin jäsenkunnan työryhmät, päivitetty Ympertvltk 30.10.2018 § 66. Ympäristöterveydenhuollon sihteeri huolehtii internetsivujen päivittämisestä.

Aluehallintoviraston läänineläinlääkärien kanssa yhteistyö tapahtuu sähköpostitse, puhelimitse, työkokouksissa ja koulutuksissa. Läänineläinlääkäreistä on lähes aina joku tavoitettavissa, ja yhteydenpito on säännöllistä ja luontevaa.

Muiden viranomaistahojen, kuten poliisi, kanssa pidetään yhteyttä tarvittaessa.

6.2 Erityistilanneviestintä

Erityistilanneviestintä on otettu huomioon ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa, joka on päivitetty Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun osalta kesällä 2019.

7 Maksut

Eläinlääkintähuoltolain 22 §:n mukaan kunta voi osallistua peruseläinlääkäripalvelusta ja kiireellisestä eläinlääkäriavusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin. Varmistaakseen sen, että sairasta eläintä ei jätetä hoitamatta matkoista johtuvien kustannusten takia ja turvatakseen kuntalaisten tasapuoliset oikeuden lakisääteisten peruspalvelujen käyttäjinä, pitäisi kuntien asettaa tietty omavastuuosuus matkoista johtuviin kustannuksiin (kunnallisen eläinlääkäritaksan matkasta riippuva käyntimaksu ja kilometrikorvaukset) ja subventoida eläinlääkäripalvelujen käyttöä omavastuuosuuden ylittävältä osalta. Jokaisella kunnalla on lain nojalla mahdollisuus päättää omista subventioistaan, mutta suositeltavaa on tehdä päätös koko yhteistoiminta-alueen osalta.

Eläinlääkärien käynti- ja toimenpidetaksat sovitaan valtakunnallisessa työmarkkinapöydässä yhdessä Kuntatyönantajat Ryn kanssa, se on siis osa kunnaneläinlääkäreiden palkkaa. Kuntayhtymän alueella subventoidaan hyötyeläimiä sekä päivystysaikaan eläinsuojelusyistä myös hevosia. Omavastuu sairasmatkasta käyntimaksun osalta on hyötyeläimen omistajalle 20 euroa ja matkakustannusten osalta 17 euroa. Samat omavastuut ovat käytössä koko päivystysalueella. Hyötyeläimen omistaja maksaa kaikki alv:t. Sallan kunta subventoi oman yksilöidyn päätöksensä mukaisesti myös sallalaisten hyötyeläinten toimenpidepalkkioita.

Valvontatehtävistä maksettavista korvauksista on MMM:n ohje 806/01.05/2016 sekä korjaus edelliseen tulkintaohjeeseen. Aluehallintovirasto antaa tarkemmat ohjeet eläinlääkintähuoltolain sekä eläintautilain nojalla tapahtuvasta laskutuksesta.

Valvonnasta peritään maksut ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukaan, jonka on ympäristöterveyslautakunta hyväksynyt 20.12.2016 § 72.

8 Valvonnan toimeenpano

Kunnan on huolehdittava eläntautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa (387/2014) sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti (ElhL 15§).

Valvonnan toimeenpano on mahdollisuuksien mukaan riskiperusteista ottaen kuitenkin huomiioon säädösten edellyttämät vaatimukset. Valvontaa suoritetaan sekä ennalta suunniteltuna valvontana että epäilyyn perustuvana valvontana. Kunta varmistaa korjaavien toimenpiteiden loppuun saattamisen, z-aseamalla on valvontaeläinlääkärin suoritteiden ajantasainen seuranta. Kuntien valvonnan painopistealueet 2020 on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Valvonnan alue	Valvontasuunnitelmiin sisällytettävä valvonnan painopiste	RUVI 2020	AVI 2020	Kunta 2020	Kommentti
Yhteiset	AVI-kohtainen painopiste: * Lypsylehmien laiduntamisen ja jaloittelun valvonta: valvontaa jatketaan ja tehostetaan, tarvittaessa käytetään pakkotoimia		x	x	VEL ja praktikat
Eläinten terveys	Yhteisesti koordinoitu eläntautivalmiusharjoitus	x	x	x	Aluehallintovirasto järjestää alueellaan valmiusharjoituksen
Eläinten terveys	Salmonellan alkuperän ja levinneisyyden selvittämisen tehostaminen (nauta, sika, kana, kalkkuna)	x	x	x	Lähinnä nauta meillä, jos tulee tapauksia
Eläinten lääkitseminen	Eläinten lääkitsemistä ja lääkkeiden luovuttamista koskevan lainsäädännön toimeenpano ja valvontasuunnitelman toteuttaminen	x	x		Käydään ellpalaverissa läpi yhteiset käytännöt
Sivutuotevalvonta	Tilojen sivutuotevalvonta erityisesti raatojen säilytys, keräily ja hävitys	x	x	x	Huom. muistetaan porojen CWD-näytteet

8.1 Hankkeet

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan aluehallintoviraston hankkeisiin.

8.2 Eläinten terveyden valvonta

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa ja toteuttaa eläntautien vastustamista toimialueellaan. Aluehallintovirasto ylläpitää toimialueensa eläntautivalmiutta ja laatii toimialuettaan koskevia valmiussuunnitelmia eläntautien varalta. (EtL 85 §)

Kunnaneläinlääkäri huolehtii eläintautilain ja sen nojalla annettujen säännösten täytännönpanosta ja noudattamisen valvonnasta kunnan alueella. Kunnan on huolehdittava kunnaneläinlääkärille eläintautilaissa (441/2013) ja lain nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä (EtL 86 §).

Epäily tarttuvan eläintaudin esiintymisestä syntyy yleensä joko tilalla eläimen tai eläinryhmän kliinisten oireiden tai tuotannon tunnuslukujen muutosten perusteella tai näytteen tutkimuksen yhteydessä laboratoriossa. Kunnan- tai läänineläinlääkärin on viipymättä tutkittava eläin, jossa epäillään vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia ja arvioitava, onko kyseessä epäily, joka on syytä varmistaa lisätutkimuksilla. Epäilyn kynnyks on syytä pitää riittävän alhaisena. Päätöksen virallisesta eläintautiepäilystä tekee aluehallintovirasto.

Aluehallintovirastolla on oikeus tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäri toimimaan myös muun kunnan alueella saman aluehallintoviraston toimialueella, ja Ruokavirastolla on vastaava oikeus kaikkien eläinlääkärien ja koko maan osalta. Osa kunnaneläinlääkäreistä on nimetty valmiuseläinlääkäreiksi, jotka ovat saaneet lisäkoulutusta helposti leviävien eläintautien vastustustyöhön.

Kuntayhtymän eläinlääkäri Nurmi kuuluu Lapin alueen valmiuseläinlääkärיתיimiin, joka on saanut lisäkoulutusta helposti leviävien eläintautien vastustustyöhön. Poikkeustilanteessa välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoito pyritään varmistamaan ensisijaisesti päivystysalueen sisäisin järjestelyin. Tarvittaessa käytetään hyväksi pieneläinten osalta lähimpiä yksityisiä palveluntarjoajia. Poikkeusolojen valmiussuunnitelma päivitetään säännöllisesti (päivitetty kesällä 2019). Valmiuseläinlääkäri Nurmi osallistuu mahdollisuuksien mukaan koulutuksiin, erityisesti Lapin läänin alueella ja Lapin lääniä koskevissa aiheissa.

8.2.1 Eläintautiepäilyt ja –tapaukset

Eläinlääkärin on ilmoitettava vastustettavan eläintaudin epäilystä tai todetusta taudista viipymättä. Yksityinen eläinlääkäri ilmoittaa kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle ja kunnaneläinlääkäri ilmoittaa aluehallintovirastolle (EtL 16 §). Helposti leviävästä, vaarallisesta ja uudesta vakavasta eläintaudista on ilmoitettava välittömästi, myös päivystysaikana. Valvottavista ja MMM:n asetuksessa eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta (1010/2013) luetelluista eläintaudeista on ilmoitettava seuraavana arkipäivänä. Muista ilmoitettavista eläintaudeista ilmoitetaan vain kuukausiyhteenvedossa. Vastustettavat ja ilmoitettavat eläintaudit on lueteltu lainsäädännön lisäksi Ruokaviraston internetsivuilla. Kunnaneläinlääkärin on toimitettava kuukausiyhteenvedo alueellaan epäillyistä tai todetuista eläintaudeista aluehallintovirastoon kuukausittain seuraavan kuun 15. päivään mennessä. Kuukausiyhteenvedon pohjana voi käyttää lomaketta, joka löytyy Ruokaviraston internetsivuilta. Lomakepohjan käyttäminen ei ole pakollista, vaan tiedot voi antaa myös muussa muodossa. Jokainen praktikko huolehtii omalta osaltaan ilmoituksen tekemisestä.

Aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit päivystävät helposti leviävien eläintautien varalta virka-ajan ulkopuolella. Manner-Suomi on jaettu kahteen päivystyspiiriin, jossa kummassakin päivystää yksi läänineläinlääkäri. Kunnaneläinlääkäri, raja-eläinlääkäri, tarkastuseläinlääkäri tai yksityinen eläinlääkäri, joka epäilee helposti leviävää eläintautia virka-ajan ulkopuolella, saa päivystävän läänineläinlääkärin tiedot numerosta 0295 204 658. Virka-aikana läänineläinlääkärin tavoittaa esim. kyseisen aluehallintoviraston puhelinvaihteen kautta, jos eläinlääkärillä ei ole läänineläinlääkärin omaa puhelinnumeroa tiedossa.

Erityispiirteensä yhteistoiminta-alueella tuo yhteinen raja Venäjän kanssa. Venäjän puolelta Suomeen karannut koira muodostaa aina raivotautiriskin. Tapausten määrä on kuitenkin vähäinen (1-2 kpl/vuosi), joten lopullinen riski jää pieneksi. Kiinniotetun koiran kanssa toimitaan eläinlääkintälainsäädännön mukaan. Varsinaista karanteenitarhaa ei yhteistoiminta-alueella ole, joten Sallan kunnan löytöeläintarha toimii sellaisena. Tarhanpitäjä on ohjeistettu toimimaan asianmukaisesti karanteenihoitoa vaativan koiran kanssa. Metsästäjiä on muistutettu raivotautirokotuksen voimassaolon tärkeydestä. Metsästäjiä on ohjeistettu toimittamaan Ruokavirastoon tutkittavaksi kuolleina löydettyjen tai aggressiivisesti käyttäytyvien ja lopetettujen pienpedot raivotaudin poissulkemiseksi. Kissoja rokotetaan enenevässä määrin raivotautia vastaan.

Vastustettavia eläintauteja voidaan tutkia ainoastaan Ruokavirastossa tai Ruokaviraston hyväksymässä laboratorioissa, joista Ruokavirasto ylläpitää julkista rekisteriä.

Ammattimaisella toimijalla on velvoite ryhtyä toimenpiteisiin pitopaikassa vierailevien henkilöiden tai eläinten ostajien suojaamiseksi pitopaikassa esiintyviltä zoonooseilta. Jos se on ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi välttämätöntä, aluehallintovirasto voi määrätä toimenpiteistä toimijalle annettavalla päätöksellä. (EtL 28 §).

8.2.2 Zoonoosien valvonta

Osa eläintaudeista voi tarttua myös ihmiseen aiheuttaen ihmisen sairastumisen, esimerkiksi salmonellatartunnat ja eräät influenssat. Kunnaneläinlääkäriä koskee velvoite ilmoittaa erikseen lueteltujen zoonoosien esiintymisestä toimialueensa tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveyskeskuksen lääkärille, ja tämä velvoite on kirjattu eläintautilakiin (16 §). Asetuksessa (MMM 1010/2013 § 15) on tarkennettu taudit, jotka terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille tulee ilmoittaa.

Pelkosenniemen ja Savukosken tartuntatautien torjunnasta vastaava lääkäri on johtava lääkäri Veli-Matti Varmo puh. 040 635 9196, Kemijärvellä terveyskeskusylilääkäri Anne Poropudas puh. 040 179 7655 ja Sallassa johtava lääkäri Paula Kaakkurivaara puh. 040 162 1880.

8.2.3 Terveysvalvontaohjelmat

Joillekin lakisääteisesti vastustettaville eläintaudeille on erillislainsäädännöllä säädetty terveysvalvontaohjelmien vähimmäistasosta. Terveysvalvontaohjelmiin liittyy säännöllinen käynti pitopaikoissa ja näytteenotto tai näytteenoton seuranta.

Kana-, broileri- ja kalkkunaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita ja keinosiemennyssonneja tai raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja koskee pakollinen salmonellavalvonta. Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveysvalvontaan lampaiden ja vuohien maedi-visnan sekä scrapien varalta, tarhattujen hirvieläinten tuberkuloosin tai kalojen BKD:n varalta. (Vna 838/2013). Myös siipikarjan vientilaitoksilla on toteutettava erillistä terveysvalvonta- ja näytteenotto-ohjelmaa.

Kuntayhtymän alueella ei ole enää lampoloita vapaaehtoisessa Maedi-Visna-valvonnassa, eikä pieniä siipikarjatoimijoita salmonellavalvontaohjelmassa. Pienten kotikanaloiden määrä on lisääntynyt, mutta niiden ei tarvitse liittyä salmonellavalvontaohjelmaan, jos ne eivät luovuta munia oman kotitalouden ulkopuolelle.

Tuberkuloosivalvontaan kuuluvia tarhattuja hirvieläimiä ei ole. Sikaloita ei ole, poislukien muutamia lemmikkiminipossua.

BSE-näytteenotosta on ohjeistettu alueen tuottajia, jotta kaikki ikärajan ylittäneet ihmisravinnoksi käytettävät naudat testataan tarvittaessa BSE-taudin varalta.

8.2.4 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus

Tarkastukset on keskitetty valvontaeläinlääkärille. Alueella on 4 luonnonravintolammikkoa (Salla 3, Kemijärvellä 1). Luonnonravintolammikoiden tarkastustiheys on 4 vuotta. Mikäli poikkeavaa esiintyy (kalakuolemat), luonnonravintolammikot tarkastetaan tarvittaessa tiheämmin. Virusnäytteitä otetaan kaloista eläinlääkärin harkinnan mukaan. Lammikoihin tulevat poikaset on tutkittu tautien varalta kasvatuspaikassaan.

Vesiviljelylaitoksia on alueella 5 (Kemijärvi 4, Salla 1), lisäksi yksi mahdollisesti aloittamassa Kemijärvellä. Tarkempi erittely on resurssikartoituslistassa. Tarkastukset on keskitetty valvontaeläinlääkärille. Laitokset, jotka ovat olleet käytössä, on tarkastettu vuoden 2019 aikana ja tarkastetaan vuosittain. Valvontaeläinlääkäri suunnittelee vesiviljelylaitosten tarkastusten toteuttamisen Aluehallintoviraston määräämällä tavalla.

8.2.5 Kyyhkyslakat

Yhteistoiminta-alueella ei ole kyyhkyslakkoja.

8.2.6 Muu tautiseuranta

Ruokavirasto pyytää vuosittain seurantanäytteiden ottamista erillisen suunnitelman mukaan. Yhteistoiminta-alueen valvontaeläinlääkäri vastaa siitä, että näytteet otetaan määräjassa ja vastaa näytteenoton toteutumisesta sekä tietojen tallentamisesta ja tietojen toimittamisesta aluehallintovirastolle näytteenoton etenemisestä.

Kunnaneläinlääkärit avustavat paliskuntia porojen CWD-kartoitusnäytteiden keräämisessä ja toimittamisessa Ruokavirastoon.

8.2.7 Eläinten keinollinen lisääntyminen

Yhteistoiminta-alueella ei ole eläinten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä valvottavia toimijoita.

8.2.8 Eläimistä saatavat sivutuotteet

8.2.8.1 Sivutuotealan laitosten hyväksyntä

Kunnaneläinlääkärit hyväksyvät teknisten tuotteiden varastointilaitokset, tilarehustamot, tilakohtaiset polttolaitokset ja osan teknisistä laitoksista. Laitoksen hyväksymisistä ja hyväksynnän peruuttamisista on ilmoitettava välittömästi Ruokavirastolle.

Kemijärven alueella on yksi tilarehustamo. Tarkastettu vuonna 2019, ei huomautettavaa.

8.2.8.2 Laitosten valvonta

Tilarehustamoiden valvonnasta vastaavat Sallan praktikkoeläinlääkärit AVI:n määrittelemällä valvontatiheydellä.

8.2.8.3 Sivutuotteiden hautaaminen

Koko toimialue on raatojen keräilyalueisiin kuulumatonta ns. syrjäistä aluetta, jossa hautaaminen tietyin edellytyksin on sallittua. Hautausilmoitukset vaaditaan Ruokaviraston uusimman tulkinnan mukaan vain vastustettavien eläintautien tautitapauksista. Aiemmin vaaditut hautausilmoitukset löytyvät kunnaneläinlääkärien vastaanotoilta arkistoituna.

Toimijan on pidettävä kirjaa haudattujen raatojen tai sivutuotteiden määrästä, luokista ja eläinlajeista sekä hautauspäivämääristä ja -paikoista. Hautauksista on ilmoitettava aluehallintovirastolle tautitapauksissa.

Tarvittaessa kunnaneläinlääkäri valvoo toimijoiden sivutuotteiden hävitystapoja, kirjanpitoja ja tarkistaa haudattavan sivutuotteen ja hautauspaikan. Tarkastukset kohdennetaan ensisijaisesti tiloihin, joilla on aikaisempien tarkastusten tai eläinluetteloista saatavien tietojen perusteella viitteitä säädösten noudattamatta jättämisestä.

Valtakunnallisen EHO:n mukaan kunta suunnittelee, kuinka se seuraa alueella sijaitsevien tilojen ja muiden toimijoiden sivutuotteiden hävitystapoja. Syrjäisillä alueilla kunta suunnittelee hautaustarkastusten ja hautaamisen kirjanpito- ja tarkastusten valvonnan. Kirjanpito tarkastetaan maitohygieniatarkastusten yhteydessä.

8.2.8.4 Käsittelemättömiä sivutuotteita käyttävät toimijat

Aloitettaessa haaskatoiminta (käsittelemättömien sivutuotteiden käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokinnassa), on toiminnasta tehtävä ilmoitus kunnaneläinlääkärille, jonka alueella haaskaa aiotaan pitää. Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan aloittamista ja se tehdään kirjallisesti. Haaskapaikan tiedot viedään haaskarekisteriin (Eläintunnistusjärjestelmästä annettu laki 238/2010).

Sivutuotelain nojalla annetun asetuksen MMMa 783/2015 mukaan haaskatoimijan on ilmoitettava kuukausittain haaskaruokintapaikkaan toimitettujen sivutuotteiden määrä. Tiedot on il-

moitettava sekä sille kunnaneläinlääkärille, jonka toimialueelta sivutuotteet kerätään että sille kunnaneläinlääkärille, jonka toimialueella sivutuotteet käytetään. Toimijan on pidettävä kirjaa sivutuotteiden käytöstä haaskaruokinnassa. Kirjanpito tarkastetaan haaskatoiminnan tarkastuksella.

Alueen haaskapaikat on eläintenpitäjärekisterin perusteella koostettuna (12.2.2020): haaskanpitäjiä 4 kpl, haaskapaikkoja 5 kpl (Salla 3, Kemijärvi 2). Tiedot löytyvät ympäristöterveydenhuollon yhteiseltä Z-aseimalta valvontaeläinlääkäri->haaskat.

8.2.9 Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti ja sen valvonta

Nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, haaskaruokintapaikkojen, siipikarjan (ml. fasaanit, viiriäiset, kyyhkyt jne.), mehiläisten ja kimalaisten, turkiseläinten, kamelieläinten (kamelit, laamat ja alpakat) ja hirvieläinten (pl. porot) pitäjiä on ennen eläintenpidon aloittamista rekisteröidyttävä eläintenpitäjäksi oman kuntansa maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Vesiviljelyeläinten pitäjiä on rekisteröidyttävä oman alueensa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Samassa yhteydessä eläintenpitäjä rekisteröi pitopaikan kyseiselle eläinlajille. (Laki eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010)

Eläimistä vastuussa olevan toimijan on pidettävä luetteloa omistuksessaan tai hallinnassaan olevista eläimistä eläinlaji- ja pitopaikkakohtaisesti. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen ilmoittamaan eläinrekistereihin (nauta, lammas, vuohi ja sika) kaikki 12 §:n mukaiset tapahtumat. Eläintenpitäjän tulee merkitä hallinnassaan olevat eläimet yksilöllisellä Eviran tai Ruokaviraston hyväksymällä tunnistimella (nauta, lammas, vuohi ja hevonen) tai pitopaikkakohtaisella merkintätunnuksella (sika). (Laki eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010)

Kunnaneläinlääkäri valvoo, että eläintunnistusjärjestelmälain vaatimuksia noudatetaan ja havaitessaan laiminlyöntejä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi.

Rekisteröintiä valvovat ELY-keskusten tarkastajat tiloilla. Aluehallintoviraston läänineläinlääkärit vastaavat valvonnan johtopäätösten sekä valvonnasta mahdollisesti annettavien seuraamusten antamisesta.

8.2.10 Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Sallan kunnaneläinlääkärit toimivat Ruokaviraston valtuuttamina raja-eläinlääkäreinä ja antavat tullille tarvittaessa virka-apua lemmikkien tarkastuksissa. Virka-apuna pidetään myös puhelini- ja sähköpostineuvontaa.

Kolmansista maista tuotavat eläimet ja eläinperäiset tuotteet saapuvat Suomeen aina eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman kautta, eivätkä tuodut erät yleensä aiheuta toimenpiteitä alue- tai paikallistasolla. Mikäli aluehallintovirastosta kuitenkin tulisi ilmoitus, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos epäillään, että eläin- tai tuote-erä on tuotu maahan laittomasti, ryhdytään kuntayhtymässä asianmukaisesti toimenpiteisiin yhteistyössä läänineläinlääkäreiden, eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen ja tarvittaessa tullilaitoksen kanssa.

8.2.11 Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden sisämarkkinakauppa ja vienti

8.2.11.1 Sisämarkkinatuonti ja -vienti

Tiettyjen eläinten ja tuotteiden sisämarkkinatuojat ja viejät rekisteröityvät tai hakevat tuontilupaa Ruokavirastolta. Tuotavien erien mukana tulee seurata lähtömaassa virkaeläinlääkärin myöntämä TRACES–terveystodistus ja/tai muut asiakirjat. Tuojan velvollisuutena on tarkastaa kaikki tuontierät. Mikäli näissä ilmenee puutteita, on tuoja velvollinen ilmoittamaan asiasta valvovalle virkaeläinlääkärilleen.

Mikäli aluehallintovirastosta tulee ilmoitus siitä, ettei saapuva erä täytä tuonnin ehtoja, toimitaan asiassa tapauskohtaisesti, kiireellisyysjärjestys huomioiden, läänineläinlääkärin ohjeistusta noudattaen.

Hylätyistä eristä (nykyään myös lemmikkieläintuonneista tehdyt hallinnolliset päätökset) tulee ilmoittaa Ruokavirastoon. Annettujen määräysten toteutuminen seurataan aina, esim. varmistamalla, että eläimet on palautettu alkuperämaahan tai että ne on lopetettu.

TRACES–terveystodistuksen teko voi realistisesti tulla eteen esim. kilpaporojen, hevosten tai rekikoirien vientiin tai tuontiin liittyen. Kunnaneläinlääkäreille on aluehallintoviraston tilaisuudessa annettu TRACES–järjestelmän käyttökoulutusta, mutta käytännön käyttökokemusta on vähän. Osalla kunnaneläinlääkäreistä on tunnukset TRACES–järjestelmään. Tarvittaessa pyydetään apua myös läänineläinlääkäriltä.

Virkaeläinlääkäri raportoi sisämarkkinatuontierille tekemänsä tarkastukset TRACES–järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osion. (EtL 66 §)

8.2.11.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Suomesta voidaan viedä EU:n ulkopuolelle vain sellaisia eläviä eläimiä tai eläimistä saatavia tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Lisäksi elävien eläinten ja tuotteiden on oltava siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa. Niiden eläinten ja tuotteiden, joiden viennille EU:n ulkopuolelle on EU-lainsäädännössä asetettu eläintautien vastustamiseen liittyviä vaatimuksia, on lisäksi täytettävä nämä vaatimukset. Viejiltä edellytetään rekisteröitymistä Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin.

Toimija vastaa edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä sekä kohdemaan asettamien tuontivaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä. Jos vientierä kuljetetaan kohdemaahan muun kuin EU-jäsenvaltion kautta, toimija vastaa myös kauttakulkua koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä.

Myös eläinten kuljettamista koskevia säännöksiä on noudatettava.

Virallisia eläinlääkintötodistuksia voivat vientiin myöntää ainoastaan kunnaneläinlääkärit, Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit ja poroteurastamoja valvovat aluehallintoviraston tarkastuseläinlääkärit.

(EtL 10 luku, 84-85 § ja MMMa 832/2013)

Viejä pyytää virkaeläinlääkäriltä tarkastusta ja selvittää vientiehdot. On varmistettava huolellisesti, että vientikohdemaan vaatimat ehdot viennille täyttyvät.

Vain kunnaneläinlääkärit, Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit ja poroteurastamoja valvovat läänin aluehallintoviraston tarkastuseläinlääkärit voivat tilata Ruokavirastosta turvapaperille painettuja virallisia eläinlääkintötodistuksia. Virkaeläinlääkäri on pidettävä kirjaa myöntämis­tään ja mitätöimistään eläinlääkintötodistuksista.

8.3 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Voimassa olevan eläinten suojelua koskevan lainsäädännön noudattamista valvotaan eläinsuojelutarkastuksissa. Jos tarkastuksessa havaitaan, että eläinten suojelusta annettuja säädöksiä on rikottu, eläinsuojeluviranomainen ryhtyy lainsäädännön edellyttämiin pakkokeinoihin. (Eläinsuojelulaki 247/1996 (EsL) 4 luku; Laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006 (EKL) 8 luku)

Jos eläinsuojeluviranomaisella on syytä epäillä, että eläinsuojelulainsäädäntöä on rikottu ja kun hän tekee eläinsuojelupäätöksen, hän on velvollinen tekemään asiasta ilmoituksen poliisille. (EsL 63 §)

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää eläinsuojeluvälvontaa. Alueellisten ja paikallisten eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetetaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti.

Kunnaneläinlääkäri ja poliisi valvovat em. säädösten noudattamista yhteistoiminta-alueella. Eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten noudattamista yhteistoiminta-alueella valvoo lisäksi terveystarkastaja.

Eläinsuojelusäännösten vastaista menettelyä havaitessa kuntayhtymässä ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin (mm. kiireellisen hoidon järjestäminen tai eläimen lopettaminen EsL:n 44 §:n perusteella). Lemmikkieläinten hoito järjestetään tarvittaessa kaikkien kuntien alueella Sallan löytöeläinhuollossa (Ahola Maija puh. 040 589 8446). Hyötyeläinten osalta asia ratkaistaan ta-pauskohtaisesti esim. yhteistyössä lomitustoimen kanssa.

Eläinsuojelutarkastuksiin liittyvät dokumentit säilytetään kunnaneläinlääkärien vastaanottojen arkistokaapissa ja valvontaeläinlääkäri­n työhuoneessa Sallassa sekä sähköisessä eläinlääkintähuollon verkkokansiossa. Jokaisesta tarkastuskertomuksesta/päätöksestä toimitetaan kopio Lapin poliisilaitokselle ja aluehallintovirastoon. Uusintakäynnit pyritään tekemään viipymättä määräajan päättymisen jälkeen.

8.3.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Tarkastuksia suoritetaan pääsääntöisesti silloin, kun on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan, käytetään tai kuljetetaan säädösten vastaisesti. Viranomaisella on epäilyn perusteella oikeus tarkastaa eläin ja sen pitopaikka sekä eläimen pitoon ja hoitoon liittyvät välineet, ruoka ja juoma. Epäilyn perusteella tarkastuksia suoritetaan myös kotirauhan piirissä. Tarkastuksilla annetaan neuvontaa ja ohjausta eläinten hoidossa. Havaittaessa eläinsuojelulainsäädäntöä rikotun, annetaan tarkastuksilla hallintopäätöksellä kieltoja ja määräyksiä ja ryhdytään tarvittaessa myös kiiretoimenpiteisiin.

Eläinsuojelutarkastukset pyritään keskittämään yhteistoiminta-alueen valvontaeläinlääkäri­lle. Tarvittaessa tarkastukset tehdään parityöskentelynä, praktikkoeläinlääkäri tai terveystarkastaja

valvontaeläinlääkärin apuna. Kaikilla alueen praktikoilla on virkavelvollisuus hoitaa eläinsuojelutehtäviä. Erityisesti tämä korostuu kiireellisessä tilanteessa, jos valvontaeläinlääkäri ei ole tavoitettavissa tai tarvitsee apua.

8.3.2 Tiloilla tehtävät EU-eläinsuojelutarkastukset

Mikäli määräyksiä aluehallintovirastolta tulee, tarkastukset keskitetään valvontaeläinlääkärille. Mikäli valvontaeläinlääkäri on estynyt, kiinnitetään erityishuomiota jääviysongelmiin, ja teetetään tarkastukset tarvittaessa sellaisella eläinlääkärillä, jolla ei ole kiinteää asiakassuhdetta asianomaiseen tilaan.

8.3.3 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Yhteistoiminta-alueella näitä ovat koiratarhat ja pieneläinlaitos ja tiettytyyppiset tallit. Näitä ilmoituksenvaraisia kohteita (EsL § 21, 23, 24) on tällä hetkellä yhteensä 13 kpl. Kohteet pyritään tarkastamaan vuosittain kiinnittäen erityistä huomiota jääviysongelmiin ja keskitetään näin ollen käytännössä valvontaeläinlääkärille. Riskinarvioinnin perusteella tarkastusmäärätoimista voidaan poiketa.

8.3.4 Eläinsuojeluvalvojat

Kuntayhtymän alueella ei toimi tällä hetkellä aluehallintoviraston valtuuttamia eläinsuojeluvalvojia.

8.3.5 Eläinkuljetukset

Jos on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetussäädösten vastaisella tavalla, on poliisilla, kunnaneläinlääkärillä ja aluehallintovirastolla oikeus tarkastaa eläinkuljetus.

Porojen lastausta kuljetusrekkoihin valvotaan aina kun se on mahdollista ja aikataulut sen sallivat (kuljetusrekka erotusaidalla eläinlääkärin siellä vielä ollessa). AVI:n määräämät kuljetustarkastukset pyritään tekemään poroteurastamoilla sekä erotusaidoilla (alueen virkaeläinlääkärit toimivat myös AVI:n sivutoimisina poronlihantarkastuseläinlääkäreinä).

8.3.6 Teurastamot ja pienteurastamot

Sallassa ja Kemijärvellä on poroteurastamot, joissa voidaan teurastaa myös lampaita ja vuohia sekä loppuun teurastaa karhuja. Alueen virkaeläinlääkärit toimivat myös AVI:n sivutoimisina poronlihantarkastuseläinlääkäreinä.

8.4 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Joulukuun alussa 2014 voimaantullut laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) muutti eläinten lääkitsemisen toimintaympäristöä. Nyt eläinlääkärillä on aikaisempaa laajempi oikeus luovuttaa lääkkeitä tulevan tarpeen varalle terveydenhuoltoon kuuluville tiloille. Tämä lisää eläinten omistajien itsensä suorittamaa aloittamien lääkitysten määrää. Toisaalta lainsäädännössä sää-

detään ensimmäistä kertaa mikrobilääkkeiden käyttöperiaatteista ja edistetään siten mikrobilääkkeiden hallittua käyttöä.

Lääkitsemislain mukaisia valvontaviranomaisia ovat Ruokavirasto, aluehallintovirastot sekä kunnaneläinlääkärit aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. Valvontaohjelman vakiinnuttaminen on vielä keskusviranomaisen taholta kesken.

8.5 Täydentävien ehtojen valvonta

Sallan virkaeläinlääkärit huolehtivat alueen lypsykarjatilojen maitohygieniatarkastuksista. Tarkastuksia tekevät eläinlääkärit ohjeistetaan toimittamaan kopiot tarkastuskertomuksista aluehallintovirastoon viivytyksettä. Kunnan on varmistettava, että aluehallintovirasto saa riittävän nopeasti riittävät tiedot niistä perustarkastuksista, joissa havaitaan mahdollisia aluehallintoviraston vastuulle kuuluvia täydentävien ehtojen indikaattorien laiminlyöntejä. Tarkastuksen tekijä on vastuussa tiedon toimittamisesta aluehallintovirastoon. Maitohygieniatarkastukset on tehty alueella vuosina 2015-2016, joten vuosina 2020-2021 ovat kaikki tilat tarkastusvuorossa (tarkastettava 5 vuoden välein). Ajantasainen lista tarkastuksista löytyy z-asetalta ja sinne tallennetaan skannattuna myös tarkastuskertomukset.

9 Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano

9.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Kunnan/ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisien yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joiden kotipaikka on sen alueella. Kaikkia kunnan alueella pidettäviä hyötyeläimiä varten kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana eläinlääkärin käynnin pitopaikassa mahdollistava peruseläinlääkäripalvelu. Eläinlääkintähuoltolain mukaan hyötyeläimiä ovat alkutuotannossa ja muussa elinkeinotoiminnassa sekä ihmisille tarpeellisissa työsuorituksissa käytettävät eläimet.

Hyötyeläimiä eivät lain perustelujen mukaan ole seura-, harrastus- tai kilpailutoiminnassa käytettävät eläimet. Eläinlääkintähuoltolain perusteluissa on hyötyeläimiksi luokiteltu myös matkailuelinkeinon liittyvät rekikoirat.

Eläinlääkintähuoltolaki rajaa asiakaspiirin ulkopuolelle kiireettömän hoidon osalta esimerkiksi vapaa-ajan asuntojen omistajat, joiden virallinen kotikunta on muualla. Laki ei kuitenkaan estä tarjoamasta palveluja myös muille kuin oman kunnan asukkaille tai yhteisöille, jos resursseja on riittävästi eivätkä ulkopuolisille annetut palvelut heikennä oman kunnan asukkaiden palvelujen saatavuutta. Kunta voi halutessaan järjestää peruseläinlääkäripalveluja laajemmin, kuin mitä eläinlääkintähuoltolain vähimmäistaso edellyttää.

9.1.1 Sisältö

Peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteelliseen yleistutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa.

9.1.1.1 Puhelinneuvonta

Puhelinneuvontaa annetaan kuntayhtymässä virka-aikaan klo 8–15 sekä kiireellisille että ei-kiireellisille tapauksille numeroissa: Pelkosenniemi-Savukoski 0400 392 136, Kemijärvi 0400 735 962/ 040 145 8940/ 040 842 7881(hoitaja) ja Salla 040 820 3093/ 040 847 8969. Neuvonta on pääsääntöisesti maksutonta.

9.1.1.2 Sairaanhoido

Sisältää kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimuksen, hoitotarpeen arvioinnin ja hoidon tai lähettämisen jatkohoitoon. Yhteistoiminta-alueella suoritetaan käytännössä kaikki pehmyt-osakirurgiset leikkaukset sekä lemmikki- että hyötyeläimille. Leikkaus- ja muita potilaita otetaan tapauskohtaisesti myös oman alueen ulkopuolelta; tämä on tärkeää eläinlääkärin ammattitaidon ylläpitämiseksi ja hyödyttää viime kädessä myös oman kunnan asukkaiden saamaa palvelua sekä ylläpitää hyviä kollegasuhteita (yhteistyö ja avunanto).

Poroerotusaikaan päivystysalueella on ”herrasmiessopimus” akuuttien tapauksien ohjaamiseksi naapurikunnan eläinlääkärille, mikäli oma eläinlääkäri on erotustöiden/huonojen puhelimen kuuluvuusalueiden vuoksi estynyt.

Erityisesti pieneläinten leikkauksissa tulisi vastaanotolla olla käytettävissä avustavaa henkilökuntaa. Tämä pyritään ottamaan huomioon jatkossa tehtäessä varauksia tuleviin toimintasuunnitelmiin.

9.1.1.3 Terveystarkastus

Eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset sekä ennaltaehkäisevät hoidot kuuluvat peruseläinlääkäripalveluun. Lemmikkieläinten keinosiemennystoiminta ei sisälly lakisääteiseen peruseläinlääkäripalveluun.

9.1.1.4 Eläinten lopetus

Kotieläinten ja eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä sekä kotieläinten lopetus sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluu peruseläinlääkäripalveluun. Luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta syntyneet kulut kunta voi laskuttaa aluehallintovirastolta eläinlääkintähuollon määrärahasta.

9.1.1.5 Todistukset

Kotieläinten terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen yleistutkimuksen perusteella sisältyy peruseläinlääkäripalveluun.

9.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuoltojärjestelmä ja asianmukainen toteutumisen seurantajärjestelmä. Käytännössä ainoa tällainen yhteistoiminta-alueita koskeva ohjelma on nautatilojen Naseva.

Alueen tiloista kuuluu terveydenhuoltojärjestelmään 18 kpl. Palvelua on pyritty markkinoimaan aktiivisesti. Toiveissa olisi saada yhteistoiminta-alueelle terveydenhuoltoon erikoistunut kollega.

9.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua kaikkia alueellaan vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokauden aikoina. Virka-aikaan klo 8–15 kiireellisestä avusta vastaavat kunnaneläinlääkärit: Pelkosenniemi-Savukoskella puh. 0400 392 136, Kemijärvellä puh. 0400 735 962/ 040 145 8940 ja Sallassa 040 820 3093/040 847 8969. Puhelimien käännöstä päivystävälle eläinlääkärille klo 15 on tehty paikallinen sopimus ympäristöterveyslautakunnassa.

Virka-ajan ulkopuolella päivystysalueeseen kuuluvat yhteistoiminta-alueen kunnat ja päivystävän eläinlääkärin tavoittaa keskitetysti numerosta 0600 19 699 (1,19 eur/min + pvm). Päivystysrenkaassa on viisi päivystäjää. Tarvittaessa palkataan ulkopuolisia päivystäjiä.

Alue on harvaan asuttu, eikä alueella pienen eläintiheyden vuoksi ole tarvetta eriyttää pien- ja suurelänpäivystystä.

9.4 Saatavuus- ja laatutavoitteet

Eläinlääkäripalvelu toimii pääsääntöisesti ajanvarauksella. Asiakkaalta otetaan aina aikaa varatessa puhelinnumero siltä varalta, että aikataulua joudutaan akuuttien tapauksien vuoksi muuttamaan. Kiireetön apu pystytään tarjoamaan kuntayhtymässä aina alle kolmen viikon sisään yhteydenotosta.

Ajanvarauksen keskittäminen yhteistoiminta-alueella yhteen paikkaan sekä eläinlääkäreiden keskinäinen työnjako on käytännössä pitkien välimatkojen vuoksi erittäin vaikea toteuttaa eikä kovin suurta synergiaetua synny.

Peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saatavilla palvelujen käyttäjän kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. Nykyistä päivystysaluetta voidaan pitää kohtuullisena ottaen huomioon ihmisten vastaavat matkat lähimpään päivystävään lääkäriin. Laki sallii maksimietäisyyksien poikkeamat Lapissa.

Kunta subventoi sairaskäyntien ja terveydenhuoltokäyntien matkoista johtuvia kustannuksia eläinlääkintähuoltolain 22 §:n mukaisesti. Kuntalaisten yhdenvertaisuus lakisääteisten peruspalvelujen käyttäjinä sekä eläinsuojelulliset syyt puoltavat subventioita. Subventio koskee päivystysaikaan myös hevosten hätätapauksia.

Palautteen käsittelystä vastaa ympäristöterveysjohtaja. Palautteen johdosta aiheutuvat toimenpiteet harkitaan tapauskohtaisesti.

9.5 Toimitilat

Pelkosenniemi-Savukoski:

Kuntayhtymällä on eläinlääkärin vastaanottotilat osoitteessa Uittotie 2, 98800 Savukoski. Eläinlääkäri pitää myös säännöllisesti sivuvastaanottoa Pelkosenniemen terveyskeskuksessa (pesulapääty) Sodankyläntie 202 A, 98500 Pelkosenniemi.

Salla:

Kunnaneläinlääkäreiden vastaanottotilat ovat osoitteessa Kinttalanpolku 4, 98900 Salla.

Kemijärvi:

Kaupungineläinlääkäreiden vastaanotto on osoitteessa Kallaantie 28, 98440 Kallaanvaara.

Kaikilla kolmella vastaanotolla on asianmukainen varustus lääkkeiden säilytykseen sekä huu- mausaineille lisäksi lukollinen kaappi. Vastaanottotiloissa on odotustila ja asiakas-WC, toimisto-tila, riittävä toimenpide/leikkaustila sekä asianmukaiset välinehuoltotilat (leikkausinstrumenttien ja suurten praktiikkavarusteiden pesutilat erilliset). Savukosken ja Kemijärven vastaanotoilla ei enää ole lämmintä autotallia. Sallassa autotalli on terveyskeskuksen ambulanssitalli.

Kaikilla vastaanotoilla on sosiaali- ja peseytymistilat (suihkullinen oma WC).

Tällä hetkellä tiloissa käy Savukoskella siivoaja 2 kertaa viikossa sekä tarvittaessa, Sallassa ker- ran viikossa ja Kemijärvellä arkisin päivittäin. Kunnan tulisi huolehtia toimitilojen päivittäisestä siivouksesta ja kunnossapidosta sekä jätehuollosta, johon tulee sisältyä vanhentuneiden lääkkeiden sekä käytettyjen neulojen ja ruiskujen ym. hävittäminen. Käytännössä tämä hoituu kuntayhtymän kiinteistöhuollon ja terveyskeskuksen kautta.

9.6 Välineresurssit

Suureläinpraktiikassa on käytössä mm. ultraäänilaitte rektaalianturilla jokaisessa kunnassa, fetotomi sekä pulttipistooli. Kunnaneläinlääkäreillä on sekä omia että työnantajan välineitä: ham-

masvälineet ja kaikki normaalit synnytyssapuun sekä peruseläinlääkäripalveluun ja kiireellisen eläinlääkäriavun edellyttämään kirurgiaan tarvittavat instrumentit.

Eläinlääkäreillä on käytössään sekä omia että työnantajan hankkimia suojavaatteita ja suojajalkineita. Vastaanotoilta löytyy erityisvarustus tarttuvien eläintautien ja zoonoosien varalta (kerkakäyttöiset suojahaalarit, kenkäsuojat ja maskit).

Pieneläinpraktiikassa vastaanotoilla on varusteita vaihtelevasti, mutta pääsääntöisesti vastaanotot ovat alueella hyvin varustellut. Savukosken vastaanotolla uutena röntgen, hankittu 2019. Vastaanotoilla on riittävä laboratoriovarustus: mikroskooppi, sentrifugi, lämpökaappi sekä verensokerimittari ja virtsastixit. Kemijärven ja Savukosken vastaanotoilla on uutena eläinlääkäreiden itsensä hankkimat laboratoriolaitteet, joilla saa laajan skaalan eri parametrejä tutkittua. Kunnaneläinlääkärit viljelevät itse lypsylehmien ja lampaiden maitonäytteet utaretulehduksen diagnosoimiseksi ilman viiveitä (Mastix). Työnantaja tilaa viljelylevyt ja laskuttaa ne hyötyeläimen omistajalta. Virtsan sakka värjätään ja tutkitaan vastaanotolla tarvittaessa, samoin korvaeritteet. Pienen verenkuvan saa tutkittua virka-aikaan terveyskeskuksen laboratorioissa. Päivystysaikaan veren valkosolut on mahdollista tutkia käsin (Bürkerin kammio ja värjäysliuos), tai Savukoskella Hemocue WBC pikalaskimella (eläinlääkärin oma). Tarvittaessa näytteitä lähetetään eteenpäin tutkittavaksi mm. Movetiin, Idexille, Ruokavirastoon, Lihateollisuuden tutkimuskeskukseen ja Laboklinille sekä Berner Oy:lle (allergiatestit).

Toimistoissa on ajanmukaiset ATK-laitteet, tietoliikenne- ja puhelinyhteydet. Potilaskortisto on ATK-pohjainen (kuntayhtymän ylläpitämä Provet kaikilla vakituisilla praktikoilla).

Instrumenttien pesua ja desinfiointia varten on vastaanotoilla vaihtelevasti astianpesukone, ultraäänipesuri ja kuumailmauuni/autoklaavi. Likaisen puolen välinehuollosta löytyy iso pesuallas, jossa voi tarvittaessa pestä myös potilaan, ja pesukone. Kunnaneläinlääkäri huolehtii pääsääntöisesti instrumenttien ja vaatteiden pesusta ja desinfioinnista itse, Kemijärvellä avustaa pieneläinhoitaja ja Savukoskella laitoshuoltaja sekä avustaja.

9.7 Ostopalvelut

Ei ole hankittu toistaiseksi, eikä ole näköpiirissä tarvetta.

9.8 Perustason ylittävät palvelut

9.8.1 Erikoiseläinlääkäripalvelut

Eläinlääkintähuoltolaki ei velvoita hankkimaan erikoiseläinlääkäritason palveluita, mutta alueen elinkeinorakenne on joka tapauksessa syytä huomioida yhteistoiminta-alueen eläinlääkäreiden keskinäisessä työnjaossa sekä jatko- ja täydennyskoulutuksessa. Kemijärven toinen praktikko on erikoistumassa hevossairauksien erikoiseläinlääkäriksi, ja Savukosken eläinlääkäri tohtorikoulutuksessa porojen hyvinvointiin liittyen.

9.8.2 Remissiomahdollisuudet

Käytännössä Yliopistollinen eläinsairaala ja hevosklinikat ovat maantieteellisistä syistä lähes tavoittamattomissa. Jatkohoitoa tarvitsevat potilaat (lähinnä luukirurgiaa vaativat pieneläimet)

lähetetään pääsääntöisesti Rovaniemelle tai Ouluun yksityisille eläinlääkäreille. Yhteistyö yo. pieneläinlääkärin kanssa on hyvää ja osa on ollut privaattinumeroistaan tavoitettavissa myös vastaanottoaikojensa ulkopuolella. Hevosklinikoista lähimmät ovat Rovaniemellä ja Oulussa.

9.8.3 Laboratoriopalvelut

Viitataan kohtaan 9.6 Välineresurssit.

Näytteet lähetetään Ruokavirastoon Postin ja Matkahuollon ohjeiden mukaan. Tartuntavaarallisen materiaalin lähettämiseen löytyy ohjeet kansioista ”Toimintaohjeet eläinlääkäreille helposti leviävien eläintautien varalta” kohta A7. Kansiota säilytetään kunnaneläinlääkärin vastaanotolla arkistokaapissa. Lisäksi ei-hyötyeläinnäytteitä lähetetään yksityisiin laboratorioihin ao. eläinlääkärin harkinnan mukaan.

10 Suunnitelmien arviointi ja toteutumisen valvonta

Kuntien tulee arvioida suunnitelmansa toteutumista aina toimintavuoden päätyttyä ja raportoida siitä aluehallintovirastolle. Hyväksytty raportti lähetetään viraston laatiman aikataulun mukaan.

11 Laatu

Kuntayhtymän johtoryhmä ja tarvittaessa ympäristöterveyslautakunta käsittelee eläinlääkintähuoltoa mahdollisesti koskevat asiakasvalitukset ja korvauspyynnöt. Kuntayhtymällä ei ole erillistä vastuuvakuutusta. Asia tulisi huomioida vakuutuksia kilpailutettaessa. Kunnaneläinlääkärin/johtoryhmän harkinnan mukaan pyydetään tarvittaessa lausunto Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta.

Kuntayhtymä pyrkii kehittämään eläinlääkintähuollon toimintaansa asiakaspalautteen, mahdollisten valitusten ja mahdollisten aluehallintoviraston tarkastusten ja auditointien perusteella.

12 Seuranta ja raportointi

12.1 Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta

Annettujen määräyksien ja kieltojen noudattamista valvotaan aktiivisesti siten, että mahdolliset korjaavat toimenpiteet saatetaan loppuun.

12.2 VASU-raportointi

VASU-raportoinnissa noudatetaan Eviran (nyk. Ruokavirasto) laatimaa ”Ohje kunnalle elintarvikkevalvonnan sekä eläinten terveys- ja hyvinvointivalvonnan raportoimiseksi aluehallintovirastoon” (Eviran toimintaohje 11009). Päävastuu raportin tekemisessä on kuntayhtymässä johtavalla terveystarkastajalla, ympäristöterveysjohtaja tarkastaa johtavan terveystarkastajan täyttämän raportin.

12.3 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot pyritään lähettämään ao. viranomaisille määräaikojen puitteissa. Näitä ovat mm. eläinsuojelutarkastuskertomukset/päätökset, terveysvalvontaohjelmien käynnit, tautiepäilyt, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota, muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot (hautausilmoitukset, maitohygieniatarkastukset), terveysvalvontaohjelmien liittymisasiakirjat ja vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet.

Erityisesti poroerotusaikaan, ja muutenkin kiireisessä akuuttipraktiikassa määräaikoihin pääsy voi huomattavasti vaikeutua. Esim. välinehuolto/avustaja/siivousresurssin lisääminen voisi auttaa asiaa, jolloin kunnaneläinlääkärille jäisi enemmän aikaa hallinnon pyörittämiseen.

12.4 Eläintaudeista ilmoittaminen

Ks. kohta 8.2.2

12.5 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Tilastoa pidetään kuntayhtymässä rutiininomaisesti ja se liitetään vuosittain kuntayhtymän toteutumaraaporttiin. Tilasto on liitettävä eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arviointiin ja toimitettava vuosittain aluehallintovirastolle.